

Hercules

Georg Stiernhielm, 1658

HERCULES arla stod upp/ en morgon/ i första sin ungdom/
fuller av ångst/ och twijk/ huru han sitt lefwerne böria
Skulle/ däråf han Prijs kunde vinna/ medh tiden/ och Åhra.
I thet han altså går uti tankar/ och högste bekymber;
Trippar ett artigt Wijf/ doch lätt af later/ och anseend/
Til honom an; blomerad i margfals-färgade kläder;
Glimmand' i Pärlor/ och Gull; och gnistrand' i dyrbare Stenar;
Skön aff Anlete; men (som syntes) sminkad/ och färgad;
Som een drijwa snö-hwijt/ medh rosen-färgade kinner;
Käck-ögd/ diärf utaf upsyn; af huld war hon fyllig och frodig
Gull-gåhl-blänkiandes håår/ bekrönt medh Roser i Pärlor.
LUSTA war hennes namn/ wijdt-dyrkat i werldennes ändar.

Dänne war intet alleen; Hon kom med tree siine Döttrar/
Samt sin Son/ dera broder/ här-an/ i sådana lynde:
Een war tröger å foot; half-sofwande/ gäspande/ tung-lynt/
Owulin i sin drätt/ obörstad/ och solkot i Klädom;
Doch war Hon illa beprydd med en krantz aff Swimmel/ och Walmog.
Hon baar ett hyend' in-under en arm/ och Kårt-spel i handen;
Koxade kring hwar hon foor/ och klådde gemeenliga fingren.
LÄTTJA war hennes namn/ af Moderen ärat i waggan.

Andre war Moor-lijk/ dristig/ och kön/ med mysande munne;
Hwärfde sijn' plijr-ögon om/ med lekande/ lockande later;
Ehwar hon gick/ drog hon å sig hwars-mans ögon och ålijt;
Klädd war hon i fijnt Skijr; att hon synts hwart klädd/ eller oklädd.
Swan-hwijtan hals/ där-å spelande rings-wijs-krusade Låckar;
Tittarne tittade fram utu floret/ och half-bare brösten.
Gilliand' i lönlige wijs/ och puffande/ pyste til älskog.
Hon had' ett Eld-fyre på sijn hand/ Stål/ tunder/ och flinta.
KÄTTJA war hennes egentlige namn/ kär-älskelig allom.

/- - -/

HERCULES/ stält af modh; af blod Hög-ädeler Herre/
Hwad för en ångst/ och qwal/ är den ditt hierta betungar?
Hwad för twijkan är i din Hug? Beskoda din Ungdoms-
blomster/ och åhr; dijn färga/ din hy/ dijne blysande kinner;
Pröfwa dijn ögons macht/ din oförljklige fågring/
Älskad/ och önskad utaf de wäniste Jungfrur i Landet.
Tag dijne gåfwor i acht/ mädan Åhren/ och dagarne lijda;

Sätt dijne krafter i bruk/ förr-än Åldren/ och grå-håren yppas

/- - -/

Döden molmar i mull/ alt hwadh här glimmar/ och gläntsar;
Döden kastar å kull/ alt hwad här yppert/ och högt är;
Döden knossar i kraas alt hwad här krafft har/ och heelt är;
Döden trampar i träck/ alt hwad här fagert/ och fijnt är;
Döden dwäler i dwalm/ alt hwad här lefnat/ och lijf har;
Döden raffar å wäg/ alt hwad här achtas/ och älskas;
Döden sielfwer är INTET/ och gör all ting til ALS-INTET.

/- - -/

HERCVLES öfwertalt/ som en ung och hitsiger Herre/
War opå språng/ steg til/ och wille nu föllia Fru LUSTA:
I det een annan kom/ i Fruus hamn/ menskelig anseedd/
Doch icke Menniskia: men een trofast ädle Gudinna/
Hon war sedig uti sin gång/ och wyrdig af anseend/
Wigtig i laater/ full med alfwar/ och ährlig af upsyn/
Brun under ögon/ och bränd af Sool-skijn/ mager af hulde;
Renlig i drächt/ sniöhwijt/ af silfwer-blänckiande klädnat/
Slätt och rätt/ och skiär/ på dätt ährlige gamble maneret.
Denne lät up sin munn/ och talte medh alfwarsam ordom:

/- - -/

HERCVLES ädel av ätt; till ähra född och erkoren;
Hwart wil dätta? See till; Stat stilla; betänck dig.
Weetstu ock Ho den är/ den med dig snackar i löndom

/- - -/

Ney/ min Son/ icke så; till Sälheets paradis ingen
Nåkas i så måtto; Sömn/ och Ruus/ och Leekar och Löye/
Föra dig inte där in: Men ijdkesamt arbet och omak/
Nyktert lefwerne/ lust til ährlighet/ alware wijsdom/
Leda dig in opå Mijn/ det är Dygdenes stenige foot-spor.
Min wäg han är uti förstone trång/ bland stubbar/ och stenar/
Muddig/ och ojäm/ diup/ och bewext med tistlar/ och törne/

/- - -/

Som sedan äfwen/ och god/ dig förer i Salighets hallar.
Här blifwer omak och arbete lönt/ dijn möda bekrönes
Med obegriplig hugnad och frögd/ samt ewiga lijsa

/- - -/

Ney/ min HERCULE/ ney! den wägen han tämer oss intet.
Dygdenes Stijg synes trång/ och mörk/ dem latom/ och blindom:
Är doch en Hår-stråt/ den Gud sielfwer han lyser och leder.

/- - -/

Hwar i består då Dygd? medan Dygden är Siälenes Hälsa?
Dygd är at älska sin Gud/ hans Bud och Stadgar at hålla;
Dygd står i Rättwijsa/ där hwar och en sin Rätt blifwer ägnat;
Ingen av ingo beskadd till Lem/ Lijf/ Ägn/ eller Ähra;
Dygd lijder intet wåld; öfwer-äfl hon styrer/ och ågång;
Lijder ey arman Man förtryckes af Högmod/ och orätt.
Dygd är/ uträckia sijn hand/ til styrck dem usle betrycktom.
Dygd står i fagert Modh/ gott Lefwern'/ och ährbare Seder/
Nychterhet/ och reen Siäl/ uti Tucht/ och okränckliga Kyskhet.
Dygd står i wett/ och i Plicht; huru/ Hwar/ Hwad/ När/ Hurulunda:
Hwarföre/ hwart bör skeep; dy Dygd will granlaga lämpas.
Dygd wågar inte på slump; doch slump/ botas offta med snille.
Dygd söker Råd; flyger inte för än hon koxar/ och huxar
Dygd flyr Lögn; der Lögn kommer in/ går Dygden å dören.

/- - -/

Tänck ock/ HERCULE, på dijn ätt/ och adelig härkomst.

/- - -/

Sidst du wille betrachta den aldrig-hwilande Tijden.
Ungdomens åhr uti brunst rasa fort/ som en ijlande hwirvel/
Åldren i miugg/ omärckt/ sacht-smijlande/ smyger i ställe.
Hwarföre gif god acht opå glaset/ at Tijden i hwimsku/
Ey löper hän: men Lär/ och Gör hwad gott är i tijda.
Tänck hwad et osnygt Diur/ en gammal/ och dygde-lös Man är.

/- - -/

Ålderen har sin wank; när stöd/ och stolparna bugna/
Gaflarna luta fram ut/ och wäggarne slå sig i rämnor/
Taket gristnar i dropp/ och huset begynner at braka;
Qwarnen har ingen gång/ eller gny/ och fänsterne mörkia;
Malört utur hwar knut/ döfwe näslor i spryngiorne wäxa;
Hanan å gyllande brand/ springer inte meer om/ lookar halsen/
Lyder alsingen wind; men henger/ och hotar at falla;
Harpan hon är förstämbd; lyder intet; strängiarne snarra.
Tå är i samma palatz slätt lust meer; frögden är uthe;

Gästebod/ harpor/ och dantz hörer op; både tjänsthion/ och Husbondn
Tänckia sig om/ hurrpor/ och dantz hörer op; både tjänsthion/ och Husbondn
Tänckia sig om/ huru the må huset/ och Härberge ryma:
Sådan är Menniskio kropp: när åldren kommer/ och åhren
Krökia din hals och rygg; både händer/ och hufwdet darra/
Knän blifwa styf/ din foot han waklar/ och måstu på sidston
Trefotat hielpa dig hän/ som barnen i börian/ å fyre;
Winter-blommor opå din kinn/ som safftlöse plantor/
Groo/ och gråna med hast: och Hösten i hufwdet hyser;
Håren flyta dig af/ som wisnade lööf utaf Aspen/
Skallan snöd blijker ut/ der nu spela krusade lockar;
Tänderne fall'/ och fahlna där hän/ de qwarlefde stumpar/
Winn inte mala sijn mäld; men målet de märkliga stympa;
Örone döfna sin koos/ och hörslen hon tapar/ och tyner/
Ögonen dunkla sin koos/ och synen molnar i mörkre;
Kraffter och alt fyker hän/ och döden kijkar ur ögon:
Wett/ och Sinne gå bortt; fördwälmas i dwaas/ och i glömsko;
Döden är yttersta målet/ i dy wij samkas/ och ändas.